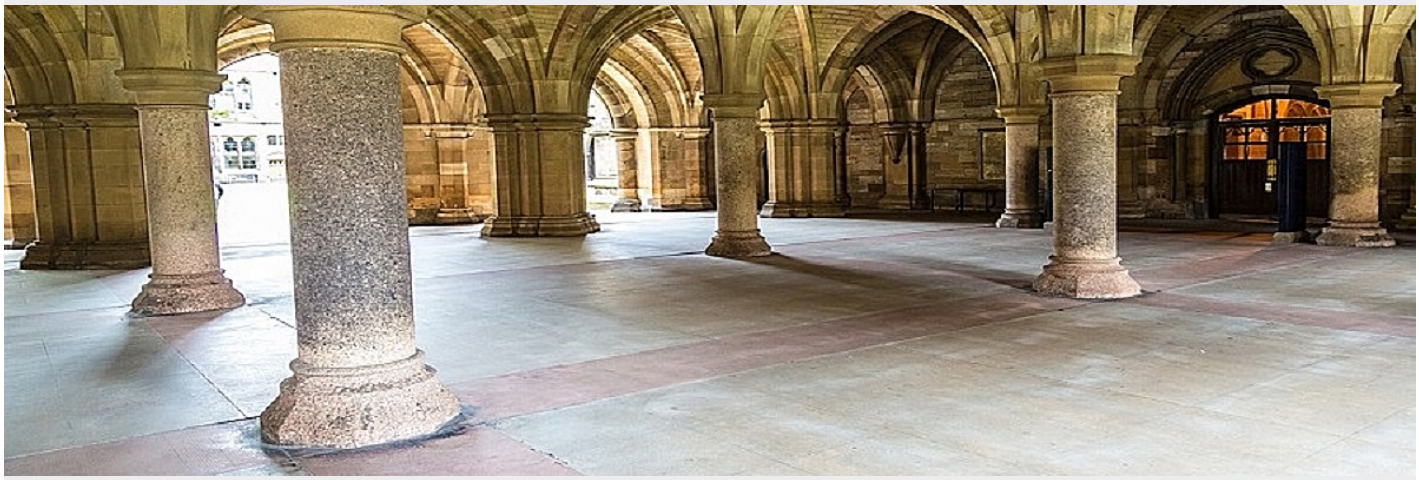
ADAM SMITH'IN KISA BIYOGRAFISI

makale biyografik

James R. Otteson

Başlangıçta

Adam Smith, 1723 yılında İskoçya'nın Kirkcaldy kentinde doğdu. Öğretmeni Francis Hutcheson (1694–1746) ve arkadaşı David Hume (1711–76) gibi isimlerle birlikte, İskoç Aydınlanması olarak bilinen şaşırtıcı bir öğrenme döneminde önemli bir rol oynadı. Yaşamı boyunca iki kitap yayınladı: 1759 tarihli *Ahlaki Duygular Kuramı* (TMS) ve 1776 tarihli *Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma* (WN) . Ayrıca insan dilinin kökeni, astronomi ve fizik tarihi ve "taklitçi" sanatlar gibi konular üzerine birkaç makalesi de günümüze ulaşmıştır. TMS, Smith'in yaşamı boyunca altı kez gözden geçirilmiş ve ona önemli bir ün kazandırmıştır. Kitap kısa sürede ahlak teorisinin büyük eserlerinden biri olarak kabul edildi; örneğin, Smith'i İngiliz ahlakçılar arasında " *Liebling " veya "favorisi" olarak adlandıran Immanuel Kant (1724–1804) ve 1871 tarihli İnsanlığın Kökeni* adlı eserinde Smith'in "çarpıcı" sonuçlarından birkaçını onaylayan ve kabul eden Charles Darwin (1809–82) gibi isimleri etkiledi. Ancak on dokuzuncu yüzyıldan beri Smith'in şöhreti büyük ölçüde ikinci kitabına dayanmaktadır; bu kitap, etkisi veya büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde, ikinci milenyumun en önemli eserlerinden biri olarak kabul edilmelidir.

Smith'in çocukluğuna dair pek fazla ayrıntı bilinmiyor. 5 Haziran'da doğdu ve tek çocuktu. Babası, o da Adam Smith adını taşıyordu ve doğumundan kısa bir süre önce vefat etti. Smith'in öğrencisi Dugald Stewart , *1793 tarihli "Adam Smith'in Hayatı ve Yazıları Üzerine Bir Hesap"* adlı eserinde , Smith'in "bebeklik döneminde bünyesinin zayıf ve hastalıklı olduğunu ve hayatta kalan ebeveyninin tüm şefkatli ilgisine ihtiyaç duyduğunu" bildiriyor. "Ona sınırsız bir hoşgörüyle davrandığı için suçlandı; ancak bu, onun mizacı veya eğilimleri üzerinde olumsuz bir etki yaratmadı" (*Felsefi Konular Üzerine Denemeler* , 269).

Belki de Smith'in çocukluğundan bir anekdotu tekrarlamakta fayda var. Smith'in annesi Margaret, onu düzenli olarak Kirkaldy'nin yaklaşık yedi mil kuzeybatısındaki Strathenry'ye, erkek kardeşini ziyaret etmeye götürürdü. Smith henüz üç yaşındayken, bir ziyarette amcasının evinin önünde oynarken, yoldan geçen bir grup "çingene" tarafından kaçırıldı. Alarm verildi ve kaçıranlar yakındaki Leslie ormanında keşfedilip yakalandı; bunun üzerine ağlayan küçük çocuk güvenli bir şekilde annesine teslim edildi. Stewart, Smith'i bulan amcasının, "sadece bilimin sınırlarını genişletmekle kalmayıp, Avrupa'nın ticari politikasını aydınlatacak ve reforme edecek bir dehanın dünyaya kazandırılmasında mutlu bir araç olduğunu" yazıyor (EPS, 270). John Rae, 1895 tarihli *Adam Smith'in Hayatı* adlı eserinde , "Korkarım ki, kötü bir çingene olurdu" diye kuru bir şekilde belirtiyor (L, 5).

Smith, 1737'de on dört yaşında Glasgow Üniversitesi'ne kaydoldu. Oradaki, büyük ölçüde klasiklere odaklanan eğitimini Smith oldukça iyi buldu. Smith'in daha sonra "asla unutulmayacak Dr. Hutcheson" (C, 309) olarak bahsettiği Hutcheson'ın etkisi belirgindi. Glasgow'dan sonra Smith, Oxford'daki Balliol Koleji'nde Snell bursiyeri olarak seçildi. Smith, Oxford'daki eğitimin kalitesinden pek etkilenmemişti ve daha sonra şöyle yazmıştı: "Oxford Üniversitesi'nde, kamu profesörlerinin büyük bir kısmı, uzun yıllardır, öğretme iddiasından bile tamamen vazgeçmişlerdir" (WN Vif8). Bununla birlikte, Smith Oxford kütüphanelerinden iyi bir şekilde yararlanarak İngiliz, Fransız, Yunan ve Latin edebiyatı alanlarında geniş kapsamlı çalışmalar yaptı. 1746'da Oxford'dan ayrılıp Kirkcaldy'ye döndü.

1748'de, Lord Kames (1696–1782) Henry Home'un daveti üzerine, Edinburgh'da "Retorik ve *Güzel Sanatlar* Üzerine Dersler " vermeye başladı ve edebi eleştiri ile iyi konuşma ve yazma sanatlarına odaklandı. Bu dönemde Smith, en yakın sırdaşı ve en büyük felsefi ilham kaynağı olan David Hume ile tanıştı ve arkadaş oldu.

Smith, 1751'de Edinburgh'dan ayrılarak yirmi sekiz yaşında Glasgow Üniversitesi'nde Mantık Profesörü, ardından 1752'de yirmi dokuz yaşında

Ahlak Felsefesi Profesörü oldu. Glasgow'da verdiği dersler sonunda, Smith otuz altı yaşındayken 1759'da ilk kez yayımlanan *Ahlaki Duygular Kuramı'na dönüştü.*

Smith'in İlk Kitabı: *Ahlaki Duygular Kuramı*

. Bu eserde Smith, insanların doğal olarak diğer insanlarla "duygusal karşılıklı bir sempati" arzuladığını, yani kendi yargı ve duygularının başkalarında yankı bulmasını özlediklerini savunur. Hepimiz bu "sempatiyi" (TMS II2.1) – veya "duygusal uyumu" ya da "uyumu" – aradığımız için, sosyal yaşamın büyük bir kısmı, insanların sırayla kendi duygularını başkalarının "onlara katılabilmesi" için yumuşatmaya ve başkalarının duygularını kendi duygularıyla eşleştirmeye çalıştıkları bir karşılıklı alışveriş sürecidir. Bu karşılıklı uyum süreci, görgü kurallarından ahlaki göreve kadar çeşitli konularda, kısmen açık kurallarla desteklenen, ortak yargılama alışkanlıklarının kademeli olarak gelişmesine yol açar.

Smith'e göre bu süreç, aynı zamanda ahlaki yargının nihai bir standardı olan "tarafsız gözlemciyi" de ortaya çıkarır; bu gözlemcinin hayali bakış açısını hem kendi hem de başkalarının davranışlarını yargılamak için kullanırız. Bunu kendi davranışlarımızı yargılamak için kullandığımızda, vicdanımızı oluşturur. Tarafsız gözlemciye, tam olarak bilgilendirilmiş ancak çıkarı olmayan bir kişinin davranışımız hakkında ne düşüneceğini kendimize sorarak danışırız. Böyle bir kişi onaylarsa, devam edebiliriz; onaylamazsa, durmalıyız. [1] Tarafsız gözlemciye kulak verirsek, davranışımızı güçlendiren hoş bir tatmin hissederiz; aksine, itaatsizlik edersek, bu davranış için caydırıcı bir etki sağlayan hoş olmayan bir suçluluk duygusu hissederiz.

Smith'in açıklamasına göre ahlak, karşılıklı olarak duygularımızın sempatisini ararken başkalarıyla olan deneyimlerimizden ve etkileşimlerimizden kaynaklanan dünyevi, temellendirilmiş bir meseledir. Smith, TMS'de sık sık Tanrı'ya ve "Doğanın Yaratıcısı"na atıfta bulunur, ancak bilim insanları Smith'in teorisinin, doğru ve yanlışın objektif standartlarını belirleyen daha yüksek bir gücün varlığına ne ölçüde bağlı olduğu konusunda hemfikir değildir.

Ara Dönem: TMS ve WN Arasında

1763'te Smith, Glasgow'daki görevinden istifa ederek, daha sonra Smith'in on sekiz aylık Fransa ve İsviçre turuna eşlik ettiği Üçüncü Buccleuch Dükü Henry Scott'un kişisel öğretmeni oldu. Smith, Dük ile yaptığı bu seyahatler sırasında Fransız *filozof* Voltaire (1694–1778) ile tanıştı ve görünüşe göre Voltaire üzerinde oldukça büyük bir izlenim bıraktı. Voltaire daha sonra şöyle yazdı: "Bu Smith mükemmel bir adam! Onunla kıyaslayabileceğimiz hiçbir şey yok ve sevgili yurttaşlarım adına utanıyorum" (Muller 1993: 15).

Bu seyahatler sırasında Smith, ticaret engellerinin gevşetilmesini ve genel olarak serbest piyasa ekonomisi politikalarını savunan Fransız Fizyokratları olarak bilinen François Quesnay (1694–1774), Jacques Turgot (1727–81) ve diğerleriyle de tanıştı . Smith zaten benzer fikirler geliştiriyordu, ancak Fizyokratlarla yaptığı görüşmelerin bu fikirleri rafine etmesine ve keskinleştirmesine şüphesiz yardımcı oldu. 1767'de, kırk üç yaşında, hasta annesine bakmak ve daha sonra Milletlerin Zenginliği (*Wealth of Nations)* adlı eseri olacak çalışması üzerinde çalışmaya devam etmek için Kirkcaldy'ye döndü . Bu süre zarfında, Buccleuch Dükü'nden aldığı cömert bir emekli maaşıyla desteklendi ve bu da akademik çalışmalarına odaklanmasını sağladı. TMS'nin ünlü yazarının yeni bir kitap üzerinde hummalı bir şekilde çalıştığı biliniyordu ve on yıl boyunca üzerinde çalışması beklentileri gerçekten yükseltti. Nihayet, uzun bir bekleyişin ardından, Smith'in başyapıtı 9 Mart 1776'da yayımlandı. *Milletlerin Zenginliğinin Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir Araştırma* adlı eserin yayımlanmasına tepkiler hızlı oldu ve İskoç Aydınlanmasının önde gelen isimleri arasında son derece övgü doluydu. İşte Hume'un tepkisi:

> Euge! Belle! Sevgili Bay Smith: Eserinizden çok memnun kaldım ve onu okumak beni büyük bir endişe halinden kurtardı. Sizin, arkadaşlarınızın ve kamuoyunun büyük bir beklentisiyle ortaya çıkan bir eserdi, bu yüzden yayınlanmasını heyecanla bekliyordum; ama şimdi çok rahatladım. Okunması çok fazla dikkat gerektirdiği ve kamuoyu çok az ilgi göstermeye meyilli olduğu için, bir süre daha çok popüler olup olmayacağından şüphe duyacağım: Ancak derinliği, sağlamlığı ve keskinliği var ve ilginç gerçeklerle çokça örneklendirilmiş, bu yüzden sonunda kamuoyunun dikkatini çekecektir. (C, 150)

İşte İskoçya Kilisesi Genel Kurulu Başkanı ve Edinburgh Üniversitesi Retorik Profesörü Hugh Blair (1718–1800): "Bana tam ve eksiksiz bir tatmin sağladınız ve inancım pekişti. Çağın size çok şey borçlu olduğunu düşünüyorum ve bu borcun bilincinde olmalarını diliyorum" (C, 151). Ünlü tarihçi ve Edinburgh Üniversitesi Rektörü William Robertson (1721–93) ise şöyle yazdı: "Siyaset biliminin en karmaşık ve önemli kısımlarından birini düzenli ve tutarlı bir sisteme dönüştürdünüz ve… Kitabınızın, politika ve finans alanındaki birçok önemli maddede tamamen bir değişikliğe yol açacağını düşünüyorum" (C, 153). Edinburgh Üniversitesi Ahlak Felsefesi Profesörü ve 1767 tarihli *Medeni Toplum Tarihi Üzerine Deneme'nin yazarı* Adam Ferguson'dan (1723–1816) şu sözler geliyor : "Bu konularda tek başınıza hüküm süreceksiniz, fikirleri oluşturacaksınız ve umarım en azından gelecek nesilleri yöneteceğim" (C, 154). Biraz daha sonra, *Nüfus İlkesi Üzerine Deneme'nin yazarı* Thomas Malthus (1766–1834), Smith'in WN'sinin "siyasi ekonomi için, Newton'un *Principia'sının* fizik için yaptığını yaptığını" iddia edecek kadar ileri gitti (1986: 257). **Smith'in İkinci Kitabı: *Milletlerin Zenginliği*** WN'de Smith, "Merkantilizm" adı verilen ekonomik düşünce okuluna karşı, gerçek zenginliğin metal parçalarından (altın ve gümüş veya para) oluşmadığını savunur. Bunun yerine, kişinin ihtiyaçlarını ve arzularını karşılama yeteneğinden oluşur. Her birey her zaman 'kendi durumunu iyileştirmeyi' arzuladığından (örneğin, WN II.iii.31'e bakınız), WN'nin argümanı, kendi durumlarımızı iyileştirmemize en iyi şekilde olanak sağlayan politikaların ve kamu kurumlarının benimsenmesi gerektiğidir. Dolayısıyla, siyasi iktisatçının görevi, bu politikaların ve kurumların neler olduğunu keşfetmek için ampirik, tarihsel araştırmalar yürütmektir. Kendi araştırması, Smith'i, iş bölümünün ilerlemesine izin verilen, ticaretin serbest olduğu ve vergilerin ve düzenlemelerin hafif olduğu piyasaların, bunu başarmak için en iyi politikalar ve kurumlar olduğu sonucuna götürmüştür.

Smith, özel mülkiyete dayalı piyasa odaklı ekonomilerde, kendi durumunu iyileştirmek için çalışan her bireyin, ürettiği malın arzını artıracağını ve dolayısıyla fiyatını düşüreceğini savunur. Bu, başkalarının onun mallarını karşılayabilecek durumda olacağı anlamına gelir. Dolayısıyla, Smith'in ünlü ifadesiyle, kendi amaçlarına hizmet eden her birey, aynı anda başkalarının amaçlarına da hizmet etmek için "görünmez bir el tarafından yönlendirilir" (WN IV.ii.9). Bunu, daha bol ve çeşitli mal ve hizmetler sunarak ve fiyatları düşürerek yapar. Smith, piyasanın insanların kendi amaçlarına hizmet etme çabalarını yönlendirebileceğine ve başkalarının refahı bireylerin motivasyonlarının bir parçası olmasa bile herkesin refahına hizmet etmesini sağlayabileceğine inanıyordu.

Ancak Smith, herkesin temelde dar anlamda bencil olduğuna inanmıyordu. Smith , 1714 tarihli *Arılar Masalı'nı* "ahlaksız" olarak nitelendiren Bernard Mandeville'in (1670-1733) aksine , insanların "öz çıkarlarının" aslında başkalarının, özellikle ailelerinin ve arkadaşlarının, hatta ülkelerinin veya yurttaşlarının çıkarlarını da içerdiğini savundu. Bununla birlikte, Smith doğal iyilikseverliğin sınırlı olduğuna ve insanların hissettiği diğer motivasyonlar ne olursa olsun, kendi durumlarını iyileştirme arzularının her zaman mevcut olduğuna inanıyordu. Bu nedenle, "Akşam yemeğimizi kasabın, bira üreticisinin veya fırıncının iyilikseverliğinden değil, kendi çıkarlarına olan saygılarından bekleriz" (WN I.ii.2). Smithçi piyasa mekanizmasının dehası, belirsiz sayıda insanın birbirinden farklı bireysel çabalarını koordine edebilmesi ve toplumun iyiliği için genel bir fayda yaratabilmesiydi. Bu nedenle, WN'nin sonuçları büyük ölçüde piyasalara siyasi müdahalenin sınırlandırılmasından yanadır. Her birey, kendi durumunu -hedefleri ve arzuları ile kendisine sunulan fırsatlar da dahil olmak üzere- herkesten daha iyi bilir. Dolayısıyla Smith, bireylerin emeklerini veya mallarını en iyi nasıl kullanacaklarına ve satacaklarına, kiminle ve hangi şartlarda takas yapacaklarına vb. karar vermelerine izin verilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bireyler, durumlarını herhangi bir uzak yasa koyucudan daha iyi bilirler. Smith, başkalarının yaşamlarını yönlendirme yeteneklerini abartan ve gerçek, yerel bilgiye sahip bireylerin yerine kendi uzak yargılarını koyan ve daha sonra dayattıkları kararların öngörülebilir başarısızlıklarını daha da düşüncesiz müdahaleler için bahane olarak kullanan müdahaleci yasa koyucuları şiddetle kınamaktadır.

Ancak Smith, sektörlerini veya fiyatlarını yasal olarak korumaya çalışan açgözlü tüccarları ve iş adamlarını da aynı derecede kınamaktadır. Smith, "Aynı meslekten insanlar nadiren bir araya gelirler," diye yazıyor, "eğlence ve keyif için bile olsa, konuşma genellikle halka karşı bir komplo veya fiyatları yükseltmek için bir planla sonuçlanır" (WN Ixc27). Bu tür tüccarlar, ticaret engellerinin, tarifelerin, sübvansiyonların, tekellerin ve diğer yasal korumaların ülkenin iyiliği için olduğunu iddia ederler, ancak Smith bu iddiaları özel bir savunma olarak ortaya koymaktadır. Bir sektör için yasal korumalar, yalnızca rakiplerinin değil, genel olarak halkın da zararına olacak şekilde, o belirli tüccarların karlarını artırmaya yarar. Fiyatları yüksek tutmak ve rekabeti sınırlamak elbette ayrıcalıklı iş adamlarına fayda sağlar, ancak bu politikalar kesinlikle diğer herkes için yapay maliyetler de getirir. Smith, bu tür kayırmacılıkla başa çıkmanın yolunun genellikle sonradan düzenlemeye veya yönetmeye çalışmak değil, öncelikle yasal ayrıcalıkları engellemek olduğunu savunmaktadır. Smith'e göre, piyasalar ve açık rekabet, siyasi güdümlü yasama organlarının düzenlemesinden daha iyi sosyal fayda sağlar. Sonuçta, yasama organları, kamuoyunu korumakla yükümlü oldukları tüccarlar ve işletmeler tarafından çoğu zaman cömertçe ödüllendirilirler.

Ancak Smith, hükümet karşıtı bir anarşist ya da modern bir liberteryen değildir. Hükümetin ilk ve en önemli görevinin "adaleti" sağlamak olduğunu savunur; bu da ona göre insanların yaşamlarını, mülklerini ve gönüllü vaatlerini ve sözleşmelerini korumak anlamına gelir (TMS II.ii.2.2). Bu, Smith'in piyasa sisteminin işleyebilmesi için etkili ve verimli olması gerektiğini savunduğu bir polis ve mahkeme sistemini gerektirecektir. Bu temel görevlere ek olarak, Smith ayrıca hükümetin genel vergilendirmeden, herkesin yararına olacak ancak bunları sağlayan özel girişimcilere herhangi bir geri ödeme yapmayacak mal ve hizmetleri sağlaması gerektiğini savunur (WN IV.ix.51). Bu kategoride, yolların, kanalların ve diğer kamu altyapılarının inşasını önerir. Smith ayrıca, herkesin "okumayı, yazmayı ve hesap yapmayı" öğrenmesi gerektiği inancıyla, kısmen devlet destekli ilköğretimi de önermektedir (WN Vif54).

Ancak Smith'in sıradan insanla ilgili kaygıları çok daha derine iner. Aslında, Smith'in en büyük kaygısı belki de ekonomik ölçeğin en alt kademesinde yer alanlardır. Bu kaygı, *Milletlerin Zenginliği'nin 5. kitabında özellikle belirgindir.*Smith, ilerleyen iş bölümünün işçilerin zihinleri üzerindeki zararlı etkilerinden endişe duyuyordu. "Tüm hayatını birkaç basit işlemi yaparak geçiren, sonuçları belki de her zaman aynı veya neredeyse aynı olan bir insan," diye yazıyor, "akıl yürütme veya icat yeteneğini kullanarak asla ortaya çıkmayan zorlukları ortadan kaldırmanın yollarını bulma fırsatına sahip olmaz. Bu nedenle doğal olarak bu tür çabaların alışkanlığını kaybeder ve genellikle bir insanın olabileceği kadar aptal ve cahil hale gelir" (WN Vif50). Piyasalar ve iş bölümü büyük maddi faydalar sağlasa da, Smith bunların zihni köreltebileceğine ve karakteri zayıflatabileceğine de inanıyordu. Ulusal olarak sübvanse edilen eğitim yardımcı olabilir, ancak Smith'in bunun yeterli olacağını düşündüğü açık değildir. Nitekim, bazı yeni yorumcular, Smith'in toplumun yoksul ve çalışan kesimlerine duyduğu derin endişenin onu klasik serbest piyasa liberalizminin bir simgesi olmaktan ziyade modern "ilerici" liberalizmin bir öncüsü haline getirdiğini öne sürmüşlerdir.

19. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, WN düzenli olarak İngiliz parlamentosunda –örneğin Mısır Yasaları hakkındaki tartışmalarda– alıntılanıyordu ve WN'nin serbest piyasalar ve serbest ticaret önerileri, yalnızca Britanya'nın değil, Batı dünyasının çoğunun ve hatta Doğu dünyasının bazı bölgelerinin sonraki siyasi ve ekonomik gelişmelerinde büyük bir etkiye sahip oldu. Smith'in özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nin kuruluşundaki etkisi belirgindi. Okuyucuları arasında Benjamin Franklin (1706–90), George Washington (1732–99), Thomas Paine (1737–1809) ve Thomas Jefferson (1743–1826) vardı. Jefferson, 1799'da "bir okuma listesi" derlerken, WN'yi, John Locke'un 1690 tarihli *İkinci Hükümet İncelemesi* ve Condorcet'in 1793 tarihli *İnsan Ruhunun Gelişiminin Bir Tablosu Taslağı* ile birlikte temel kitaplar arasına dahil etti (Rothschild 2001: 4). Smith, ***Milletlerin Zenginliği'nden***

sonra 1778'e kadar Kirkcaldy'de kaldı ve daha sonra Edinburgh'da Gümrük Komiseri oldu. Smith'in annesi 1784'te, Smith altmış bir yaşındayken öldü. Smith bu zamanın büyük bir bölümünü annesine bakarak geçirmişti; bu da evlenmemesinin veya çocuk sahibi olmamasının nedenlerinden biri olabilir. Yetişkinlik hayatında görünüşe göre bir aşk ilişkisi yaşamış olsa da, bu evlilikle sonuçlanmadı. Dugald Stewart şöyle yazıyor: "Bay Smith'in hayatının başlarında, uzun yıllar boyunca çok güzel ve yetenekli genç bir bayana bağlı olduğu iyi bilinmektedir. Tekliflerinin ne kadar olumlu karşılandığını veya evliliklerini engelleyen koşulların ne olduğunu öğrenemedim; ancak bu hayal kırıklığından sonra evlilik düşüncesini tamamen bir kenara bıraktığından oldukça eminim. Bahsettiğim bayan da evlenmeden öldü" (EPS, 349–50).

Kirkcaldy'de geçirdiği yaklaşık on yıl boyunca ve daha sonra Edinburgh'da bulunduğu süre zarfında Smith, aralarında İrlandalı filozof ve devlet

adamı Edmund Burke (1729–97), kimyager Joseph Black (1728–99), jeolog James Hutton (1726–97), Başbakan Frederick (Lord) North (1732–92) ve Başbakan William Pitt the Younger'ın (1759–1806) da bulunduğu dostlarıyla vakit geçirdi ve onları ağırladı. Ayrıca Oyster Club, Poker Club ve Select Society gibi bilimsel kuruluşlarda aktif roller üstlendi; sonuncusunun üyeleri arasında William Robertson, David Hume, James Burnett Lord Monboddo (1714–99), Adam Ferguson ve Lord Kames yer alıyordu. 1783'te Smith, bugün hala İskoçya'nın önde gelen ulusal bilim ve edebiyat akademisi olarak varlığını sürdüren Edinburgh Kraliyet Cemiyeti'nin kurucu üyelerinden biri oldu. Daha önce Glasgow Üniversitesi'nde Sanat Fakültesi Dekanı (1760) ve Rektör Yardımcısı (1761-63) olarak görev yapmış olan Smith, 1787'de üniversitenin Lord Rektörü seçildi ve bu görevi 1789'a kadar sürdürdü.

Edinburgh'da geçirdiği yıllar boyunca Smith, hem TMS hem de WN'nin yeni baskıları için kapsamlı revizyonlar yaptı. 1785'te Le Duc de La Rochefoucauld'a, bu süre zarfında "benim [Smith] üzerinde çalıştığım iki büyük eser daha var; biri Edebiyatın, Felsefenin, Şiirin ve Belagatin tüm farklı dallarının bir tür Felsefi Tarihi; diğeri ise bir tür Hukuk ve Hükümet Teorisi ve Tarihi" (C, 248) diye rapor verdi. Bu projelerin hiçbiri yayınlanmadı. Ölümünden önceki günlerde Smith, Black ve Hutton'ı odasına çağırdı ve daha önce karşı çıktıkları bir isteğe, yayınlanmamış el yazmalarını yakmalarını istedi. Bu sefer Smith ısrar etti. İstemeyerek de olsa itaat ettiler ve on altı ciltlik el yazmasını yok ettiler. Smith'in edebiyat, felsefe, şiir ve hitabet üzerine felsefi tarihi ile hukuk ve hükümet teorisi ve tarihi de bu trajik kayıpta yok olan eserler arasında muhtemelen yer alıyordu.

Adam Smith, 17 Temmuz 1790'da 67 yaşında Edinburgh'da öldü ve Edinburgh'daki High Street'in dışında bulunan Canongate mezarlığına gömüldü.

[1] Smith'in her iki kitabında da eril zamirler kullanıyor. Bunu göz önünde bulundurarak ve herhangi bir soruyu gündeme getirmemek adına, ben de benzer bir yaklaşım benimsiyorum.